ACC. NR. 1406

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV /

1

Landskap: Halland *Upptecknat av:* Edvard Ke

Härad: *Adress:* Norby-Wallda

Socken: *Berättat av*

Uppteckningsår: 1916 *Född år* *i*

Uppteckningen rör Hur det går till när man läser fram och icke kan läsa tillbaka. 1884

En gång för många år sedan skulle en dräng gå till Tosstared efter svartkonstboken för prästen i Fjärås. Se det var på det viset att prästen hade lånat ut denna till Tosstareprästen och nu skulle drängasjåten hufvestupe efter henne. Ja, han gick till Tosstare och fick boken. Men så när han var nära hemmet tyckte han, att det ej kunde ha någon fara att se i boka och läsa hvad där kunde stå i en sådan. Så ställde han sig till att läsa och där kom fram en sådan mängs svarta "puttefnaskra" så man knappt såg något slut på dem, och desse här små svarte voro snart omkring honom och ropade: Hvad få vi att göra? Hvad få vi att göra? Drängen blev nu riktigt förskräckt och visste inte hvad han skulle taga sig till i sin förskräckelse men fick så se en hvit häst bredvid och sade i hast:"Ni skall nappa håret af hästen" Men han hade icke väl sagt det innan

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
2.

de små svarte voro omkring honom igen och ropade:"Vi fingo endast ett hår till mans.Hvad få vi att göra? Hvad få vi att göra?" Och just som småtingesterna började nappa honom i rocken skrek han så högt han förmådde:" I skall lägga brögga tvärs över Lygnern!" Men då skall jag säga det blef ett lif och ett gny i luften och drängen sprang hem så fort han förmådde och nämnde för prästen hur det stod till och han fick fatt i svartekonstsboken och läste bort alla dessa små som arbetade med brobyggandet , men se bryggan öfver Lygnen blef aldrig färdig.

(Sagans grundtanke ligger i det förhållandet att tvärs öfver Lygnern mellan Tosstared och Tostakulla går en refvel så rak och jämn att den ser ut som en ofullbordad bro. Amdra sägner tala om huru i fordna ofridsdagar man verkligen gjort försök att lägga en bro öfver Lygnern.)

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV 3.

3

Trollgädda

Just nu i juli 1916 fick jag av en god vän följande lilla historia:

I Lygnern finnes en gädda med en stor enebuske på ryggen, och han visar sig endast mot styggt väder.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV 4.

4

1406

Sagan om klockan i Tvättehall

Kalvarne skulle vara vita med röda öron och skulle ha nysilad mjölk i sju år. En gång spände ena kon ut mjölken och pigan tyckte det blev så litet att det borde spädas ut med vatten. - När klockan var på brädden ramlade den ene oxen på knä och klockan trillade ner igen. Då ropade en röst ur djupet: "Några "vassblannekalva" drar icke upp mig!"

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV 5

5

1406

Bellmanshistoria

Det skulle bli ett stort slädparti på Mälaren under Gustaf den tredjes tid. Men hur det var skulle ej Bellman vara med. Denne som kände sig något missnöjd häröfver vidtalade hofpredikanten att de borde ut och se på ståten. Bellman och hofpredikanten hade alltid varit de finaste vänner och nu när vår Karl Mikael ej hade den nåden att få vara i sällskapet gick han bort på ett apotek och fick sig en flaska laxermedel, som ej smakade som värst ifrån. Så gick han till en åkare och beställde en af hans sämre hästar, fick sig en dålig släde med seldon därefter. Så gingo våra resande in på ett värdshus och fick sig något att äta och dricka. Bellman passade nu på och fick allt sitt laxermedel i maten och drycken som prästen förtärde. Därpå gåfvo de sig i väg men snart måtte hofpredikanten för sig själv borta i skogen. Då bad Bellman att prästen skulle taga af sig rock och kappa, knäppa ner byxorna och sätta sig bak på "hundsvotten" och låta rullan gå medan vår skald satt inne i släden afsides från slädpartiet och körde så sakta. Men Bellman passade på tillfälle att just då prästen var i full fart med sina göromål gifva den gamle skenekampen rapp på rapp, så han i vildaste fart under rapp och slag sökte göra troligt att hästen ej ville stå still körde förbi hela slädpartiet med hofpredikanten baktill visande

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV 6.

6

bara ändan.

Så lyder historien om hofpredikanten och Bellman, som ej fingo vara med på det stora slädpartiet på Mälaren under Gustaf III:djes tid.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV 7.
7

A: 1737

"Dä bler en brogete tjyrkalv"

Det var en gång ett bondfolk, som skaffat sig en dräng. Så hade de endast två sängställen, så drängen och pigan måtte ligga ihop. Om natten hade gubben och käringen sitt maskopi ihop och då frågade pigan hvad de gjorde."Jo", svarade drängen, "far har en borste som han ger mor"! "Det skulle vara roligt att få en sådan borste", sade pigan så enfaldigt. Då säger drängen att det skulle hon få till nästa natt. Så när det var lidet en tid skulle drängen flytta och så följda han pigan på vägen och när de skulle skiljas åt ville pigan ha den omtalade borsten så hon hade ett kärt minne av honom. Drängaschåden visste nu ej hvad han skulle svara, men bredvid i en å var just en präst i och badadeoch då ropade drängen till:"Se, där är han, som fått min borste"! Prästen blef förlägen och sprang i landmen pigan genast efter honom och fick fatt honom och de brasade omkull och prästen kom inunder och pigan oppå. Prästen som var något enfaldig frågade sedan en doktor , hvem som blir med barn, den som ligger inunder eller den som ligger oppå och då svarade doktorn att det blev den, som låg inunder. Då blef prästen riktigt bedröfvad och gick där och undrade, hvad det skulle blifva för ett foster. Han hade hört att de kloke kunde säga hvad det blefve för ett foster blott han fick se pinken och då tog han en butelj

och pinkade på och bad drängen gå till den kloke och bedja honom undersöka den. Men då drängen hade gått en bit på vägen var buteljen tom, och just då var han midt för en ko, som stod och gjorde sina behov. Drängen var genast färdig och höll buteljen inunder och så kom han till den kloke. När han kom tillbaka frågade prästen hvad den kloke sade och då svarade drängen:" Han sa dä bler en brogete tjyrkalv!! Må tro det var icke roligt att höra.- Så hvad det led blef prästen något sjuk och då trodde han att den brokete skulle komma och han ut i fähuset och lade sig men då han vaknade om morgonen var han bra men en ko hade kalvat och prästen var mycket glad att det var överståndet.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV 8.

8

Halland

upp År 1916

1406

upp. a. Gedv. Ke

Norby-Walda

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

9

Brobyggesägen

Sägen om Fans brobygge.

Munkbron

Jag sitter för en bekant och omtalar, att då jag och en dräng var och lade upp gärdesgårdar en gång , som var nedrivna. Då tog jag upp en sten och lade på gärdesgården med orden "Dä va en, sa Skam när han räkna kor" Åter tog jag en sten och lade på gärdesgården med orden:"Dä va den andre, sa Skam, när han kasta länsman över gärdesgården" Men då jag lade den tredje stenen på gärdesgården hade jag inget ordspråk till hands. Då frågade drängen hvad den tredje var, men då jag säger att jag ej varit med längre, säger min vän: Då har jag en historia huru Munkbron kom till. Det var en resande som körde över bron en gång och då stod Skam där och kastade munkar i älven och räknade dem undan för undan och efter den dagen fick bron heta Munkbron.

Skriv endast på denna sida!

1406

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV 10

10

Båtsmanstag

En eftermiddag kom gamle båtsman Johan Henrik Håkansson Dalgren ifrån Kungsbacka något"påstruken". Vår gemytlige kyrkovärd var här då och skulle göra någon affär och han föreslog genast att vi borde utkläda en gubbeoch sätta vid hans säng på bagerivinden. Ja, sagt och gjort.En gubbe av halm kom snart ihop och uppstyltad på en stol vid sängen och jag kom att nämna för vår Johan Henrik att en fyllgubbe varit synlig någonstans på vinden. Strax därefter gick D. upp på vinden med en stor käpp i handen och slår till halmgubben så han blev liggande vid sängen. Nerkommen säger jag till honom varnande:"Ni har väl aldrig slagit ihjäl karlen?"Han gick nu in i ladugården och vi smyga oss upp på vinden, lägger halmgubben i sängen med benen hängande i golvet och gömma oss på vinden, där vi snart få se vår gamle krigsman i färd med att lyfta först i det ena benet och sedan det andra under ideliga suckande. Snart äro jag och kyrkvärden i fart med våra affärer då D. kommer in och storgråter sägande:"Herre Gud, kara. Jag har visst slat ihjäl en kar! Då säger jag:"Jo, jo, så är det när man går så i fyllan och villan!"

Skriv endast på denna sida!

1406

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV //.

11

Anekdot

En gammal käring kom upp till prästen och klagade att det var tre ord i bibeln som hon icke kunde förstå, och då frågade prästmannen hvad dessa voro för några och då svarade hon de särskilda versar i bibeln, där de stodo och där hade hon stafvat sig till StenTaflor, StötOsten och Wiskepelse. Då kyrkoherden såg efter i bibeln på de utpekade ställena och anteckande, fick han följande ord: Stentavlor, stötosten och vidskepelse fast hon sammankopplat och lagt tonvikt på en del ord.

Skriv endast på denna sida!

1406

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV 12.

12

Ordspråk

Hut ska di lära så länge di lever och stryk ska di ha så länge di lär.

Skriv endast på denna sida!

1406

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV 13.

13

Talesätt

Då barn låg och rörde i en sandhög, sade vanligtvis gammalt folk:" Litet sand i kroen det är hälsosamt!

Skriv endast på denna sida!

1406

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV 14.

14

Ordstäv

Å alla glaa å mätta dricker jag ur doppet, sa Skohagen-hade bröllop.

(Brev av 1/1 1916 bifogat.)

Skriv endast på denna sida!